

Kletba ~~~

Pokud byla naše cesta do Anglie z nějakého důvodu zaznamenána v dobovém tisku, bylo to proto, že byl na palubě Oronsaye přítomen filantrop sir Hector de Silva. Nalodil se a cestoval s doprovodem, jenž čítal dva lékaře, jednoho ajurvedika, právníka a manželku s dcerou. Většina z nich se zdržovala ve vyšších sférách lodi a vídali jsme je zřídka. Nikdo z jeho společnosti nepřijal pozvání k jídlu u kapitánského stolu. Předpokládalo se, že i to je pod jejich úroveň. Skutečným důvodem však bylo to, že sir Hector, podnikatel z Moratuwy, který nasekal jmění na drahokamech, gumě a pozemcích, trpěl potenciálně smrtelnou chorobou a cestoval do Evropy, aby našel lékaře, který by ho zachránil.

Jediný anglický specialista nebyl ochoten přijet do Colomba, aby se zdravotními potížemi sira Hectora zabýval, ačkoli nabízená odměna byla značná. Harley Street zůstala na Harley Street, navzdory doporučením od britského guvernéra, který se sirem Hectorem povečeřel v jeho sídle v Colombu, a přestože sira Hectora pasovali v Anglii na rytíře za to, jak přispíval nejružnějším dobročinným organizacím. Takže teď byl zakuklený v nóbl dvoupokojovém apartmá na Oronsayi a trpěl hydrofobií. Nejdřív jsme se o nemoc sira Hectora nestarali. O jeho přítomnosti na lodi se u stolu v koutě skoro nemluvilo. Byl slavný díky svému obrovskému bohatství, a to nás ani v nejmenším nezajímalo. Naši zvědavost ale vzbudilo, když jsme se dozvěděli, co vedlo k jeho osudné cestě.

To bylo tak... Jednou ráno snídal Hector de Silva s přáteli na balkoně. Vtipkovali mezi sebou tak, jak se baví lidé, kteří

žijí v bezpečí a pohodlí. V tu chvíli procházel kolem domu *battaramulla* neboli svatý muž. Když sir Hector uviděl mnicha, udělal z jeho titulu přesmyčku a řekl: „A hele, támhle jde *muttaraballa*. *Muttara* znamená „močící“ a *balla* znamená „pes“. Takže: „Támhle jde močící pes.“

Byla to spontánní, ale nepatřičná poznámka. Mnich tu urážku zaslechl, zastavil se, ukázal na sira Hectora a řekl: „Já ti dám *muttaraballu*.“ Načež ten ctihodný muž, o němž se říkalo, že provozuje čarodějnictví, zamířil přímo do chrámu, kde odříkal několik manter, a tak zpečetil osud sira Hectora de Silvy a učinil konec jeho blahobytnému životu.

Nemůžu si vzpomenout, kdo nám vyprávěl první část toho příběhu, ale díky Cassiově, Ramadhinově a mojí společné zvědavosti jeho pobyt v císařské třídě rázem zaujal výsadní postavení v našich úvahách. Od té chvíle jsme se snažili vypátrat, co jsme mohli. Dokonce jsem poslal vzkaz své údajné opatrovnici Flavii Prinsové. Sešla se se mnou krátce u vchodu do první třídy a řekla, že nic neví. Byla poněkud dotčená, protože můj vzkaz zněl naléhavě a vyrušil jsem ji od jedné z jejích významných partií bridže. Problém byl v tom, že ostatní u stolu v koutě se o tom moc nebavili. Rozhodně nám to nestačilo. Takže jsme se nakonec vydali za zástupcem pokladníka (který, jak si všiml Ramadhin, měl skleněné oko) a ten nám mohl prozradit víc.

Nějakou dobu po té příhodě s kolemjdoucím mnichem scházel sir Hector ve svém honosném domě ze schodů. (Zástupce pokladníka použil formulaci „šplhal ze schodů“.) U paty schodiště na něho čekal jeho oblíbený teriér, aby ho přivítal, tak jako obvykle. Toho psa celá rodina zbožňovala. Když se sir Hector sklonil, oddané zvíře mu skočilo po krku. Sir Hector psisko odtáhl a v tu chvíli se mu zakouslo do ruky.

Nakonec ho dva sloužící chytili a strčili do kotce. Zatímco zvíře zneškodňovali, jeden z příbuzných ošetřil siru Hectorovi zranění. Ukázalo se, že pes se už od rána choval divně, pobíhal po kuchyni služebnictvu pod nohama, až ho smetákem vyhnali z domu, ale pak na poslední chvíli proklouzl zpátky, už klidně a potichu, aby pod schody počkal na pánička. Během předchozího mumraje pes nikoho nepokousal.

Později toho dne šel sir Hector kolem kotce a obvázaným prstem zvířeti pohrozil. O čtyřiaadvacet hodin později pes pošel, když se u něho předtím projevíly příznaky vztekliny. Tou dobou však už „močící pes“ doručil svůj vzkaz.

Přicházeli jeden po druhém. Povolali na konzultace všechny vážené lékaře provozující praxi v Colombu 7. Sir Hector byl (s výjimkou několika nezákonných pašeráků zbraní nebo obchodníků s drahokamy, výši jejichž jmění nikdy nikdo přesně neznal) nejbohatší člověk ve městě. Po celém domě v dlouhých chodbách debatovali šeptem lékaři, přeli se a spekulovali o nejlepší obraně proti vzteklině, která u zámožného pacienta nahoře v ložnici začínala působit. Virus se šířil rychlostí pět až deset milimetrů za hodinu do dalších buněk a už se projevovaly příznaky jako například pálení, svědění a znečtivění na pokousaném místě, ale hrůzné známky hydrofobie se dosud neobjevily. Jelikož se pacientovi dostávalo podpůrné péče, mohla choroba trvat i dvacet pět dní, než by jej zahubila. Teriéra vykopali a znovu prohlédli, aby se vzteklina s jistotou potvrdila. Byly odeslány telegramy do Bruselu, Paříže i Londýna. A na Oronsayi, což byla nejbližší loď plující do Evropy, zamluvili tři apartmá, jen tak pro jistotu. Parník měl stavět v Adenu, Port Saidu a na Gibraltaru a doufali, že alespoň na jednom z těchto míst se na loď bude moci dostavit nějaký odborník.

Ale také se říkalo, že by sir Hector měl zůstat doma, jelikož bylo pravděpodobné, že se jeho stav během dost možná bouřlivé plavby, kdy bude k dispozici nejspíš jen minimální lékařské zázemí, zhorší; k tomu bylo třeba přičíst fakt, že na palubě většinou bývali podřadní lékaři, většinou nějaký osmadvacetiletý doktor před atestací, jehož rodiče měli slovo u vedení Orient Line. Navíc teď do domu docházeli i znalci ajurvédy z oblasti Moratuwa, kde měla rodina de Silvů už přes sto let sídlo, neboli *walauwu*, a ti prohlašovali, že už pacienti se vzteklinou úspěšně léčili. Tvrdili, že když sir Hector zůstane na ostrově, bude nablízku nejúčinnějším místním rostlinným léčivům. Důrazně k němu promlouvali ve starobylých nářečích, která znal z dětství, a přesvědčovali ho, že na lodi by se ocitl daleko od těchto mocných zdrojů. Jelikož příčina jeho choroby byla místní, protilátka se jistě najde někde na tom samém místě.

Nakonec se sir Hector rozhodl nalodit na parník do Anglie. Jak získával své bohatství, získal s ním také nezlomnou víru v evropský pokrok. To se mohlo projevit jako osudová chyba. Plavba trvala jedenadvacet dní. Předpokládal, že ho z tilburských doků odvezou rovnou do ordinace nejlepšího lékaře na Harley Street, kde, jak se domníval, se snad před domem shromáždí uctivý dav čítající možná několik Cejlonanů plně si vědomých jeho finančního postavení. Hector de Silva přečetl jeden ruský román a dovedl si to všechno živě představit. Naopak v Colombu by léčba zřejmě spočívala ve venkovských čárech, astrologii a botanických tabulkách sepsaných tenkým rukopisem. V dětství znával něco z místního léčitelství, třeba rychle si načůrat na nohu na zmírnění bolesti, když člověk šlápne na mořského ježka. Teď mu tvrdili, že na pokousání vzteklym psem se musí semena černé *um-mattaky*, neboli durmanu, naložit do kravské moči, rozemlít

na kaši a užívat vnitřně. Potom, po čtyřiadvaceti hodinách, si má dát studenou lázeň a pít podmáslí. Tyhle léčebné metody byly rozšířené všude na venkově. Čtyři z deseti účinkovaly. To nestačilo.

Nicméně sir Hector přinutil jednoho ajurvedika z Moratuwy, aby ho na mořské plavbě doprovázel a vzal si s sebou svůj pytlík plný místních bylinek a trochu semen a kořínků *ummattaky* z Nepálu. Takže se spolu s dvěma renomovanými lékaři nalodil i tento ajurvedik. Lékaři sdíleli apartmá z jedné strany ložnice sira Hectora a jeho manželka a třiadvacetiletá dcera sdílely apartmá z druhé strany.

A tak si uprostřed oceánu otevřel ajurvedik lodní kufr, kde měl uložené masti a vodičky, vyndal z něj durmanová semínka, která už předem namočil do kravské moči, smíchal je s trochou třtinové pasty, aby přehlušil jejich chuť, a pospíchal chodbou, aby tu hlenovitou břečku podal milionáři. Když ji spolkl, spláchl ji sklenkou dobré francouzské brandy. Na té filantrop trval. Tato procedura se prováděla dvakrát denně a jiné povinnosti ajurvedik neměl. Takže zatímco o pacienta se po zbytek dne starali dva profesionální lékaři, měl chlapík z Moratuwy celou loď pro sebe (ačkoli mu dali na vědomí, že má své vycházky omezit na turistickou třídu). Také on prolezl určitě celou loď a uvědomoval si, jak na plavidle poseďle udržovaném v naprosté čistotě chybí pachy. Až jednoho dne ucítil známou vůni hořícího konopného provazu a došel po ní až ke zdroji na palubě D, zastavil se před kovovými dveřmi, zaklepal, uslyšel odpověď, vstoupil a dostalo se mu uvítání od pana Fonseky a chlapce.

Byli jsme na moři už několik dní, když došlo k této návštěvě. A právě ajurvedik nám odhalil poslední detaily příběhu sira Hectora, zpočátku váhavě, ale nakonec z něj vypadla téměř

každická vzrušující maličkost. Později se naším prostřednictvím seznámil s panem Danielsem, ten se s ním spřátelil a pozval ho do nákladního prostoru, aby si prohlédl jeho zahradu, kde pak spolu trávili dlouhé hodiny v hádkách a debatách o anatomii rostlin. I Cassius našel v ajurvedikovi nového přítele a okamžitě si od doktora z jihu vyžádal několik betelových listů, protože ten si jich s sebou vezl tajnou zásobu.

Fantastická odhalení týkající se muže, na němž ležela kletba, nás fascinovala. Posbírali jsme všechny části de Silvovy historie do posledního detailu a ještě nám to nestačilo. Vraceli jsme se ve vzpomínkách k oné noci, kdy jsme se v colombuském přístavu nalodili, a snažili si vybavit (nebo alespoň představit) nosítka, na kterých mírně nakloněné tělo milionáře vynášeli po lodním můstku. Ať už jsme byli svědky této scény nebo ne, v tuto chvíli již byla nesmazatelně zapsána do našich myslí. Poprvé v životě nás zajímaly osudy horních vrstev, a postupně nám docházelo, že pan Mazappa se svými hudebními legendami i pan Fonseka s azorskými písněmi nebo pan Daniels se svými rostlinami, kteří pro nás do této chvíle představovali bohy, jsou pouze vedlejšími postavami, jež mohou jen sledovat, jak se těm, kdo drží opravdovou moc, daří či nedaří.